

***Crataegus laevigata* 'Paul's Scarlet'**
bloeit met gevulde bloemen. (A)

Meidoornsoorten komen van nature voor in koele gebieden. In grote delen van Europa, het westen van Siberië, in Noord-Afrika en het oosten van de Verenigde Staten van Amerika. In Nederland komt de meidoorn van nature voor in struwelen in bossen en duinen. Het geslacht behoort tot de appelachtigen (Rosaceae). Een meidoorn groeit als struik of wordt als boom opgeleid. Geen enkele meidoorn is giftig. De struik of boom wordt graag bezocht door bijen, wespen en vliegen. In het najaar worden de besachtige vruchten gegeten door lijsters, merels en mezen of door mensen ingemaakt.

Meidoornbloemen

Een meidoorn groeit op vrijwel alle gronden, is niet bodem kieskeurig en kan zowel op tamelijk droge als vrij natte plaatsen goed groeien. De struik kan vier tot negen meter hoog worden. De licht geurende bloemen worden in het najaar gevolgd door lichtzoete, enkelstenige, donkerrode vruchten. De bladen zijn gelobd en verkleuren in het najaar naar een mooie, lichtgele kleur voor ze afvallen. Behalve als struik kan de meidoorn ook prima als haag worden gebruikt. Een meidoorn vormt een vrijwel ondoordringbare haag. Een ideale broedplaats voor tal van kleine zangvogels, die daarin bescherming vinden tegen vele roofdieren.

Crataegus laevigata 'Paul's Scarlet' is een rood bloeiende meidoorn. De bloemen van deze variëteit zijn gevuld. Het is een uitstekende boom voor straat of park of als solitair. De boom blijft klein: tot maximaal 6 meter hoog.

De kroonbreedte bedraagt ongeveer 3½ meter in doorsnee. Daarmee is deze meidoorn ook heel geschikt voor een kleine tuin.

Snoeien

Een meidoorn groeit met een warrig takkenstelsel. Struiken kunnen tussen herfst en voorjaar eens in de twee of drie jaar worden teruggezet tot vlak boven de basis. Een meidoorn bloeit op overjarig hout. Hagen kunnen gedurende het groeiseizoen een- tot tweemaal in vorm worden geknipt.

Als u een jonge meidoorn koopt, kunt u die zelf opleiden tot boom op stam. Selecteer uit de scheuten een stevig gegroeide scheut. De scheut wordt aangebonden aan een boompaal.

Verwijder zijscheuten die zich laag boven de grond bevinden, maar laat enkele scheuten in de top staan. Kort die met de helft van hun lengte in. De harttak telkens aanbinden. De jaren daarop worden zijscheuten van voorgaande jaren bij de stam af weggesnoeid, maar behoud ook nu weer enkele in de top. Na enkele jaren deze cyclus te hebben uitgevoerd en als de stamlengte circa anderhalf tot twee meter bedraagt, wordt er niet meer gesnoeid. Volgroeide bomen hebben nauwelijks snoei nodig. Alleen die takken verwijderen, die langs elkaar schuren. Een warrige en dichte kroon hoort nu eenmaal bij de meidoorn.

Te veel snoeien aan een meidoorn kan bij harde wind takbreuk of afwaaien van de tak veroorzaken.

Ziekten en plagen

De meidoorn kan worden aangetast door spinselmot en ringelrups. Rupsen zijn te bestrijden met Spruzit (Ecostyle), Decis Vloeibaar (Bayer), AA Dipel of AA Slakkex Plus. Soms ook komt meeldauw voor. Die is te bestrijden met Vital (Ecostyle) of Baycor Schimmelmiddel (Bayer).

Acer platanoides 'Globosum', kogelesdoorn (B)

De kogelesdoorn of meer populair de bolesdoorn is een echte vormboom. Er komt geen snoeien aan te pas. De boom groeit van nature met een afgeplatte, bolvormige kroon. De boom is het beste wat er te krijgen is op het gebied van een natuurlijke parasol.

Door de architectonische vorm is de boom geliefd als beplanting voor straten en pleinen en niet in de laatste plaats voor de tuin. Mussen en lijsters beschouwen het dichte bladerdak bij uitstek als woonstee.

Acer platanoides 'Globosum' is door selectie ontstaan. De boom heeft 'het bloed' van de sterke Noorse esdoorn (*Acer platanoides*). De kogelesdoorn behoort tot de omvangrijke familie van de esdoornachtigen (Aceraceae). Een kogelesdoorn wordt maximaal tot zes meter hoog en is bladverliezend. Bij aankoop is het belangrijk te letten op welke hoogte de kroon op de stam begint. Minimaal wil je er toch onderdoor kunnen lopen. Een flinke kogelesdoorn is geen goedkope boom.

Plant een kogelesdoorn in een luchtige, humusrijke grond.

Zon, licht en lucht rondom wordt op prijs gesteld. Het is een boom, die de ruimte moet hebben om de bolvormige kroon te kunnen ontwikkelen. De kroon is alzijdig rond en verdient het van alle kanten gezien te worden. De grandioze vorm komt tot stand door het dichte bladerdek; de vertakking in de kroon is er ook naar.

Het blad van de kogelesdoorn is iets bruinrood gekleurd bij het uitlopen.

In de loop van de tijd wordt het blad diepgroen. Zowel onder- als bovenkant van het blad heeft dezelfde kleur. De bladen zijn diep gelobd met in een punt toegespitste tanden. Bij het afbreken van een blad vloeit wit melksap uit de steel.

Wie het groene blad te saai vindt, kan kiezen voor *Acer platanoides* 'Brilliantissum'. Deze boom heeft vrijwel dezelfde kroonvorm, maar loopt met iets roze getint blad uit. Later wordt het blad geliggroen met witte spikkels. Deze boom is echter licht gevoelig voor verbranding van het blad.

Snoeien

Een kogelesdoorn wordt in de kroon niet gesnoeid. Wie toch snoeit, zal zien, dat zich wel nieuwe scheuten ontwikkelen, maar die zijn slap en niet krachtig. Bovendien wordt de kroonvorm sterk beïnvloed en zal niet de regelmatige opbouw bezitten als er voordien was. Wel mogen takken (bij de stam af) worden weggesnoeid om de hoogte, waarop de kroon begint te bepalen.

***Fothergilla major*, Lampepoetsersstruik (a)**

Afkomstig uit Zuidoost-U.S.A. met zeer gekend vanwege zijn geeloranje herfstkleur. Het is een rechtopgaand groeiende struik tot 2-3 m hoog met 5-12 cm lange bladeren die aan de onderzijde blauwgroen zijn en enigszins behaard. De witte, welriekende borstelachtige bloemen zijn opvallende met 15 tot 20 geurende, meeldraden die aan de uiteinden kegelvormig verdikt zijn en gele helmknoppen dragen. Fothergilla houdt van een plaatsje in de zon of licht halfschaduw op een licht vochtige, zandige en humusrijke grond. Met de lampepoetsersstruik scoort u tweemaal: u haalt een geurende struik binnen met een prachtige herfstverkleuring.

Groeit langzaam en vormt een ietwat ijle struik.

Snoeien is bijna niet nodig en indien u het toch doet let dan goed op de natuurlijke vorm niet te verstoren. Vermeerdering door zaaien of afleggen.

***Ribes alpinum*, Alpenbes (b)**

De **alpenbes** (*Ribes alpinum* L.) is een struik die behoort tot de Ribesfamilie. De alpenbes komt van nature voor in Eurazië en wordt ook in de siertuin gebruikt. Er zijn verschillende cultivars verkrijgbaar.

De struik wordt 60 tot 150 cm hoog. De gladde schors is lichtgrijs en wordt op latere leeftijd schilferig en bruinachtig grijs. De glimmende, groene, 2 tot 4 cm grote bladeren zijn drie tot vijflobbig of spletig en grof getand met op de bovenkant verspreid voorkomende klierharen met rode kopjes. De onderkant van het blad is lichtgroen.

De alpenbes bloeit in april en mei met opstaande trossen. De steel van de bloemtros is tussen de bloemen dicht bezet met korte klierharen. De bloemen zijn groenachtig geel. De schutbladen zijn 4 tot 8 mm lang. De kelkbladen zijn langer dan de kroonbladen. De struik is tweehuizig. De struiken met mannelijke bloemen hebben trossen met 10 tot 30 bloemen en de struiken met vrouwelijke bloemen hebben 2 tot 5 bloemen per tros.

De vrucht is een rode bes, die eetbaar is en een flauwe, zoete smaak heeft.

De struik komt voor op vochtige, voedselrijke grond in loofbossen en struikgewas.

Eleagnus ebbingei, Olijfwilg (c)

Elaeagnus kan onderverdeeld worden in twee groepen, namelijk de bladverliezende en de wintergroene. Echter van groot belang is de standplaats en de toepassing van dit gewas, namelijk de bladverliezende groeien veel sneller en zijn meer winterhard. Hierna volgt een bespreking van de belangrijkste soorten.

Bladverliezende Olijfwilg.

Elaeagnus angustifolia: is eerder een grote struik die tot boom kan uitgroeien van 3 tot 5 m. hoog. Heeft zilvergrijze takken licht gedoornd met lancetvormige grijsgroene bladeren van 5 tot 8 cm. lang. De onderzijde van het loof is licht behaard en zilvergrijs van kleur. De bloei van gele bloempjes in mei – juni is bijna onopvallend, nadien manifesteren zich langwerpige vruchtjes. Deze kan aangeplant worden als haag of alleenstaand om een wilde tuin te creëren. Gedijt op arme en droge grond en is bestand tegen zeewind.

Elaeagnus commutata: grote heester die 5 m. hoog kan worden. De twijgen zijn ongedoornd, bruin van kleur en herkenbaar door hun afschilferende bast. Het blad is eirond en glanzend zilverkleurig aan beide zijden. De bloei is tevens van weinig of geen belang. De standplaats is dezelfde van hoger vernoemde en heeft de eigenschap zeer winterhard te zijn.

Bladhoudende Olijfwilg.

Elaeagnus ebbingei: middelmatig snel groeiende sierstruik die in vrije vorm tot 3 m. hoog kan worden. Heeft een langwerpig rond blad, de bovenzijde is glimmend groen met minuscule witte stipjes en is onderaan zilverwit van kleur. Bloeit met wit geurende bloempjes in het voorjaar, doch de bloei is niet primerend. De sierwaarde is merendeels te danken aan zijn decoratief blad. In tegenstelling met de bladverliezende variëteiten, groeit deze op zijn best in een humusrijke en een meer voedzame bodem in volle zon of half schaduw. Bij zware vorst kan de plant beschadigd worden met bladverlies als gevolg. De toepassing is polyvalent, als solitair in de border, als afwisselende sierstruik in schermen en vooral als haagplant. Het gewas verdraagt zeer goed snoei en vormt hierdoor een uitstekende sierhaag.

Elaeagnus ebbingei 'Limelight': heeft dezelfde eigenschappen als voorgaande, doch de groei is iets trager. Het blad heeft een centraal geel gevlekt hart en is met groen omrand.

Vermeerdering: de bladverliezende door zaad, de wintergroene door stekken en enten.

Cytisus 'Hollandia', Brem (d)

Brem is een plant voor de volle zon bij uitstek. Er zijn vele mooie soorten met een rijke schakering aan bloemkleuren. De hoogte varieert per soort van 0.8 tot 2 meter. De planten hebben graag een wat droge, goed dainerende, zandige grond die kalkarm tot neutraal is. Te veel kalk wordt slecht verdragen. Deze soort heeft 2 kleurige bloemen, namelijk rozerood met een beetje geelbruin. De maximale hoogte van deze opgaande soort is 200cm. Een regelmatige snoei direct na de bloei verzekert u van een mooie compacte struik die niet te houtig en lelijk wordt. De kale twijgen worden in de winter vaak gebruikt in de bloemsierkunst vanwege de diverse mogelijkheden.

Buddleja davidii ' Black Night', Vlinderstruik (e)

De vlinderstruik doet z'n naam alle eer aan. Met een beetje geluk strijkt koolwitje, citroenvlinder, kleine en grote vos en atalanta met mooi weer op de grote, pluimvormige bloemen neer.

Wie de vlinderstruik (*Buddleja davidii*) verwaarloost, moet elk jaar verder naar boven turen om bloemen te zien. De struik groeit maar door en wordt zonder op tijd in te grijpen een kolossale struik van zeker vier meter hoog. Een regelmatig gesnoeide struik wordt binnen een jaar twee tot drie meter hoog. Als gevolg van verwaarlozing komen er steeds minder bloemen aan de struik. Het is een gevolg van het verhouten van de stengels. De onderkant van de struik blijft met het voortschrijden van de jaren meer en meer kaal. Dat kan toch niet de bedoeling zijn.

Vlinderstruik moet **elk jaar** drastisch worden gesnoeid. Voer de snoeibeurt uit in het voorjaar als er geen vorst meer valt te verwachten. Snoei allereerst alle zwakke scheuten radicaal weg. Vervolgens worden alle overblijvende stengels tot op een hoogte van vijftien tot vijenveertig centimeter boven de grond afgeknipt. Heb je een verwaarloosde struik, dan nog is het goed mogelijk er een hanteerbare en goed bloeiende struik van te maken. De gang van zaken met de snoeibeurt van een oude struik is niet anders dan hiervoor is uiteengezet. In het geval een vlinderstruik achteraf staat, in een border of achter andere lager blijvende struiken, dan kan worden gesnoeid tot op een hoogte van 1 tot 1½ meter.

Steeds meer wordt de vlinderstruik aangeboden op stam. Leuk voor wie een balkon heeft of als bijzetplant op een terras. De snoei ervan verschilt nauwelijks van een gewone vlinderstruik. Knip ook hier eerst de zwakke scheuten weg. Vervolgens worden alle uitgebloeide scheuten ingekort tot op een deel van de scheut, dat niet heeft gebloeid. Snoei op een naar buiten gericht oog op de stengel.

Zaaien of stekken?

Hoewel de vlinderstruik veel zaad voortbrengt, lukt het maar zelden het zaad te laten kiemen. Als het zaad al kiemt, komt de soort of variëteit niet soortecht terug; er is sprake van een grote variabiliteit.

De vlinderstruik kan worden gestekt. Gebruik jonge scheuten. De beste tijd om stek te nemen is midden zomer. De stek wordt onder een bladpaar afgesneden en getopt. Gebruik van stekpoeder verhoogt de kans van beworteling aanzienlijk. Plant de stek op in een luchtig humus/zandmengsel. Een hoge luchtvochtigheid en warme bodem zijn noodzakelijk.

Euonymus planipes, Kardinaalshoed (f)

Een kardinaalshoed (*Euonymus*) kun je op veel plaatsen aantreffen. Spreeuw, lijster en roodborstje zorgen daarvoor. Kardinaalshoedsoorten zijn inheems in een groot deel van Europa, China, Japan en Oost-Azië. De blinkend rode of oranje vrucht heeft de vorm van een klerikale muts. Dat is het mooiste, dat de struik te bieden heeft. Er zijn mooie selecties kardinaalshoed voor de tuin. Een kardinaalshoed groeit op vrijwel alle grondsoorten, liefst met wat kalk erin. In de duinen komt gewone kardinaalshoed (*Euonymus europaeus*) vrij algemeen voor. De struik groeit zowel in de volle zon, in halfschaduw als schaduw. De hoogte kan behoorlijk variëren: van twee tot zes meter. De struik wordt van nature liever breed dan hoog, zodat ten minste op vier vierkante meter ruimte beslag moet worden gerekend.

Soorten

Er zijn heel veel soorten kardinaalshoed (Celastraceae). Hier worden alleen soorten beschreven die opvallende 'mutsen' als vrucht voortbrengen.

Gewone kardinaalshoed of kardinaalsmuts (*Euonymus europaeus*) wordt een hoge struik (hoger dan vier meter). Jonge twijgen zijn groen en aanvankelijk zonder kurklijsten. Naarmate de struik ouder wordt, vormen zich vier kurklijsten, die tegenover elkaar op de stengel groeien. Op latere leeftijd groeien de kurklijsten aan elkaar en zien de stengels er volkomen grijsbruin uit. Een goede selectie van *Euonymus europaeus* is 'Red Cascade'. Twijgen van deze selectie zijn overhangend en als het goed gaat, vol bezet met helderroze vruchten.

Van *Euonymus alatus* is 'Compactus' de beste variëteit. De struik is compacter en in alles kleiner dan de inheemse soort. De vruchten zijn geel- tot oranje-rood. De *Euonymus planipes* heeft eerst groen blad en al snel herfstachtig blad met geel/groene bloemen en kan tot zo'n 5 meter hoog worden.

Ilex aquifolium 'J.C. van Tol', Hulst (g)

De inheemse hulst, *Ilex aquifolium*, is een van de weinige wintergroene heesters, die vanouds in onze landstreken groeit.

Deze hulst is bekend door zijn leerachtige, glanzend groene bladeren met puntige en stekelige randen. In het koude jaargetijde draagt een hulst een pracht aan rode bessen.

Ilex behoort tot de familie van de Aquifoliaceae. Er zijn ongeveer 400 *Ilex*-soorten. Hiernaast is er een groot aantal variëteiten. Er zijn wintergroene en bladverliezende soorten. De meeste hebben een scherp getande bladrand. Het is een houtachtig gewas als boom, solitaire struik en haag. De plant komt van nature bijna over de hele wereld voor. Zowel in de tropen als in streken met een gematigde temperatuur met uitzondering van het westelijk deel van Noord-Amerika en Australië.

Ilex heeft zijn naam waarschijnlijk te danken aan de gelijkenis met het blad met van de steeneik *Quercus ilex*, die vrij algemeen voorkomt in het Middellandse- Zeegebied.

Plant u een hulst om de vele mooie, rode bessen, dan kunt u voor de bevruchting het beste bij vrouwelijke exemplaren een mannelijke planten. En om bezitters van kleine tuinen toch van hulsttakken vol bessen te laten genieten, hebben kwekers zelfbestuivende variëteiten ontwikkeld.

In mei verschijnen de kleine, waswitte bloemetjes. Ze zijn okselstandig geplaatst en verschijnen in bosjes. Ze hebben een vijfgelobde kelk met een witte, gespleten kroon en vier of vijf meeldraden, die aan het vruchtbeginsel kleven. Hulst is doorgaans tweehuizig: mannelijke en vrouwelijke bloemen groeien niet aan dezelfde plant. In de rode bes zitten twee tot acht zaden.

Standplaats en grondsoort

De meeste hulstsoorten groeien op elke grondsoort als die niet te droog of te vochtig en goed doorlatend is. De beste grondcombinatie is een zanderige, lichtzure leemgrond met een constante vochtigheid. Een hulst kan het beste einde winter of begin voorjaar worden geplant, waarbij u zich heel goed moet afvragen of u de plant echt daar wilt hebben, waar u... Een hulst is namelijk moeilijk te verplanten. Een plaats in de volle zon bevordert de kleuren van bonte hulstsoorten.

Hulst verdraagt een sterke snoei. Snoei vrijstaande solitaires alleen voor een goede vorm als het nodig is' Knip hagen aan het eind van de zomer. Voor vormsnoei is in het voorjaar soms een extra knipbeurt nodig.

Ilex aquifolium 'J.C. Van Tol' is zeer winterhard, heeft een brede piramidale vorm met afhangende takken met weinig getande, glimmend donkergroen blad. In de herfst verschijnen de grote orangerode bessen. Het is een zeer bekende boom. Hij groeit niet snel, maar kan op den duur toch wel 10 meter hoog worden. Doet het goed als groenblijvende solitair of als snoeivorm. Verdraagt een snoeibeurt namelijk zeer goed en laat zich ook makkelijk in vorm knippen.

Philadelphus 'Albatre', Boerenjasmijn (h)

Boerenjasmijn wordt geassocieerd met de maand mei. Dan bloeit deze heester volop en geurt van jewelste. Als kind maakte je van de jonge scheuten pijlen voor je boog of een fluitje, waarvan het doordringende geluid menigeen pijn in de oren opleverde.

Als de struik bloeit, is het een sieraad in de tuin. Een goede snoei moet de struik jong houden en de bloei bevorderen.

Philadelphus behoort tot de familie van de hortensia's (Hydrangeaceae). De struik komt van oorsprong uit Noord-Amerika en Oost-Azië, gebieden met een gematigd klimaat. Midden negentiende eeuw zijn tal van soorten in Frankrijk ingevoerd. De Franse kweker Lemoine heeft tal van kruisingen uitgevoerd tussen soorten. Hieruit is een aantal interessante hybriden ontstaan. Phila is afgeleid van het Latijnse woord *philonotis*, dat vochtminnend betekent. De boerenjasmijn is dus geschikt voor gronden, die vocht vasthouden.

De geteelde soorten van de boerenjasmijn lijken sprekend op elkaar. Eén ding hebben ze gemeen: ze verlangen een humusrijke grond, een plaats in de zon, maar ten minste toch halfschaduw. Boerenjasmijn wordt als solitaire struik of als fors groeiende losse haag gebruikt. Bedenk, dat de struik met gemak tot drie à vier meter hoog kan worden en zeker drie meter in doorsnede wordt. De struik heeft bladen tot tien centimeter lang, ze zijn breed elliptisch van vorm en hebben gezaagde randen. De meeste soorten en hybriden van *Philadelphus* bloeien in de periode begin mei - juni, een enkele hybride bloeit tot ver in juli. De *Philadelphus* 'Albatre' is een compact groeiende struik en bloeit rond juni met sterk geurende, halfgevulde bloemen.

Snoeien

Om van boerenjasmijn lange tijd te genieten is een juiste snoeiwijze van belang. Let er op, dat u een pas gekochte struik iets dieper in de grond plant dan hij op de kwekerij stond. Dit bevordert de groei van jonge scheuten.

De grootste boerenjasmijngroep zijn hybriden. Die worden direct na de bloei - aan het einde van de zomer - gesnoeid. Hiertoe wordt ongeveer de helft van de oude scheuten tot op de basis van de struik weggeknipt. Heeft zo'n oude scheut laag bij de grond al een goede jonge scheut, dan wordt boven deze scheut gesnoeid. Verjongingssnoei wordt in de winter uitgevoerd. Knip dan alle oude scheuten bij de grond af. Jonge scheuten worden met een kwart tot de helft van hun lengte ingekort. Zorg in alle gevallen voor een open struik, waarin de scheuten op afstand op de basis staan.

Rhododendron 'Cunningham's White', Rhododendron (i)

Rhododendron 'Cunningham's White' bloeit met zuiver witte middelgrote, vrij losse trossen van pijpvormige bloemen. In knop zijn ze lichtroze, na het opengaan wit met een kleine, geelbruine vlek. Deze rhododendron is vrij goed tegen strenge winters bestand. Het wordt een forse struik, tot 1.5 m hoog en breed, met langwerpige bladeren van meer dan 10 cm lang. De bloei valt vrij vroeg, in de eerste helft van mei.

Een bijzonderheid van Cunningham's White is dat hij ook groeit op **minder zure gronden** en daarmee ruimer toepasbaar is!!!

Standplaats

Rhododendron gedijt het beste op de humusrijke, zure zandgronden en in een vochtige koel klimaat. Bij hen ontbreken de fijne haarworteltjes die de meeste planten gebruiken voor de voedselopname. Bij rododendrons bestaat de hele wortelkluit uit dunne wortels die die functie vervullen. Dit ontbreken van opdringerige, breed uitgroeiende wortels beïnvloedt de teelt en toepassing van rododendrons enorm.

Door hun compacte wortelkluit zonder penwortel zijn ze ideaal voor potcultuur en eenvoudig te verplanten, maar er kleven ook nadelen aan. Dunne wortels drogen heel snel uit, gaan in drassige grond snel rotten, lijden gebrek in dichtgeklonken grond en kunnen een harde of stenige bodem niet doorboren. Rododendrons verlangen daarom losse, open, luchtige, zurige grond met volop humus om de vochtigheidsgraad op peil te houden. Ze doen het goed met een mulchlaag die een uitbreiding en ontwikkeling van de oppervlaktewortels niet belemmert. In natte gebieden of tuinen op kalkgrond kunnen ze het beste in verhoogde bedden met speciaal geprepareerde grond worden geteeld.

Waar aan dergelijke eisen aan de grond niet wordt voldaan is bodemverbetering nodig. Ze groeien dus gemakkelijk wanneer ze op de juiste plek staan. Met veel bladcompost is de bodem te verbeteren. Eén veel gemaakte fout is gemakkelijk te vermijden: zet rhododendrons nooit in de volle hitte zomerson. De meeste rododendrons zijn bosplanten die gefilterd zonlicht prefereren of in elk geval beschutting tegen de heetste middagzon en harde wind. De bovenlaag van de grond droogt dan teveel uit, het blad wordt lelijk en de struik groeit slecht. Schoffelen rond rhododendrons is om dezelfde reden uit den boze, de wortels beschadigen dan snel. Giet ook nooit met het kalkrijk leidingwater! Een laag afgefallen blad in de herfst rond de struiken laten liggen of aanbrengen helpt bij het verbeteren van de groeiomstandigheden. Op grond waar eerder rhododendrons hebben gestaan doen de planten het nog beter. Daarin bevindt zich namelijk een bodemschimmel, die de wortels van de planten helpt bij het opnemen van vocht en voedsel.

Ziekten en plagen

Ze hebben weinig last van ziekten en plagen, maar zijn gevoelig voor aantasting door trips, mijt, spint, en in vochtige gebieden voor meeldauw en roest.

***Viburnum davidii*, Sneeuwbal (j)**

Het geslacht *Viburnum* bestaat uit verschillende soorten bladverliezende en bladhoudende sierstruiken en is familie van de Caprifoliaceae. De bloemen zijn meestal bolvormige, zoals bvb. de alom gekende *Viburnum opulus* of Gelderse roos. Doch bestaat deze uit verschillende cultivars met platte of schermvormige bloemschijven.

De wintergroene *Viburnum* is iets minder winterhard en kan in de winter schade oplopen door de felle uitdrogende wind zodat een iets meer beschutte standplaats aanbevolen is. Alhoewel planten in volle grond minder vatbaar zijn en eerder jonge exemplaren kwetsbaar zijn voor zware vorst.

Viburnum davidii is een wintergroene dwergheester die decoratief is door zijn blad, bloem en bes. Deze compacte sierstruik is dicht vertakt met elliptische donkergroene en leerachtige bladeren die aan de onderzijde lichter van kleur zijn. De groei is eerder traag zodat het gewas niet meer dan 50 cm. hoog en even breed wordt. Hierdoor is deze perfect geschikt als bodembedekking of aanplanting in de kleine border en rotstuin. Tracht steeds meerdere planten bij elkaar te plaatsen, deze bevorderen de besvorming door de bevruchting.

In de maand mei vertonen dikke bloemknoppen zich die nadien ontluiken met bloemschermen van 4 tot 6 cm. breed. De bloempjes zijn talrijk en klein, van buiten licht rood en aan de binnenkant wit zodat dit voor een prachtige verschijning zorgt. Hierdoor is de *davidii* tevens een fel begeerde bezoekplaats voor allerlei insecten.

Na de bloei rijpen er groene besjes aan de plant die uitgroeien tot prachtige violet - blauwe vruchten die het gewas de ganse winter sieren.

Als standplaats is een zonnige of halfbeschaduwde plaats aanbevolen, doch hoe meer zonlicht des te meer bloemen en bessen de plant zal vertonen. De *Viburnum davidii* groeit het best in een humusrijke en voedzame bodem, doch schuwt een te vochtige ondergrond.

Amelanchier lamarkii 'Ballerina'(k)

Het krentenboompje (*Amelanchier lamarckii*) was inheems in Noord-Amerika. Heden ten dage komt krent daar niet meer voor. Het vroegere onderscheid tussen soorten, nl. *Amelanchier laevis* en *Amelanchier canadensis*, is in de loop van de tijd niet houdbaar gebleken. Tegenwoordig wordt alles *lamarckii* genoemd. De enige soort krent die in Europa voorkomt, is *Amelanchier ovalis* in gebieden ten zuiden van de Alpen en in de berggebieden van Midden- en Oost-Europa. Krent komt vooral op licht vochtige zand- en zure grond voor.

Een krent wordt maximaal tot tien meter hoog. Het is een bladverliezende, breed uitgroeiende boom of struik. Vermeerdering vindt plaats door zaaien, afsteken van schot op worteluitlopers of enten. Het zaad wordt uit de krent gewonnen door de bessen ongeveer twee weken te laten broeien, waardoor het zaadomhulsel verslijmt. Het vruchtvlees kan hierna gemakkelijk worden weggewassen. Zaaien in augustus of in het voorjaar. Voor zaaien in het voorjaar moet het zaad in de winter koude kunnen krijgen (koude prikkel) om te kunnen kiemen.

De krent bloeit op voornamelijk op kortloten aan scheuten van het voorgaande jaar. Aan de voet van de bloeiwijze, in de oksel van een van de bladen, ontwikkelen zich in juni alweer bloemen in knop voor het volgende jaar. Krentenbloei begint voor het uitlopen van het blad. Pas uitgelopen blad is in het begin viltig behaard. De krenten van de krent zijn schijnvruchten. De zaden liggen opgesloten in een vier- tot tienhoekig klokhuis. Ze worden ongelijktijdig rijp, zodat groene, donkerrode en blauwzwarte vruchten door elkaar aan de struik voorkomen.

De krent is van nature zoet, er kan jam van worden gemaakt of laat ze drogen, zodat ze later in compote kunnen worden gebruikt. Of gebruik ze als vervanger van krenten. De zaden bevatten amygdaline, dat licht giftig kan zijn. Zorgen hoeft u zich niet te maken, de zaden verteren nauwelijks of niet in de maag. Ook vogels (merel, lijster en spreeuw) zijn gek op de krent. Ze zijn er meestal eerder bij dan u. Door vogels heeft de krent een groot verspreidingsgebied gekregen. De zaden worden her en der uitgepoept.

Snoeien

Een krent moet af en toe na de bloei worden gesnoeid om meer licht in de struik te brengen of - als de bloei minder wordt- er kan een aantal oude takken worden verwijderd. Wie van krent een boompje wil maken, zal in het begin moeten snoeien. Kies in dat geval één stevige tak uit en snoei de rest van de stengels/takken volledig weg. Snoei zijscheuten op deze ene tak terug tot eenderde van hun lengte, maar laat scheuten aan de top ongemoeid. Snoei de zijscheuten op de zich ontwikkelende stam op deze manier enige jaren achter elkaar, totdat de stam dik genoeg en stevig genoeg is om de kroon te dragen. Als de stam dik genoeg is, mogen alle zijscheuten tot aan de kroon bij de stam af worden weggeknipt.

Rhododendron ‘Baden - Baden’, Rhododendron (L)

De meeste rododendronsoorten komen uit Azië en een klein deel uit Noord-Amerika. Daardoor zijn er grote verschillen in winterhardheid te bespeuren. Sommige hybriden verlangen een warme, beschutte standplaats, andere kunnen in ons klimaat al helemaal niet groeien en die zul je dus alleen in zuidelijke landen tegenkomen. Vrijwel alle hier aangeboden rododendrons zijn voldoende winterhard. De laagblijvende hybriden zijn vooral geschikt voor ook kleine tuinen.

Belangrijk voor een goede groei van die laagblijvende hybriden is zonder meer, dat de grond waarin ze zijn of worden geplant niet mag uitdrogen. Een tweede vereiste is dat gefilterd licht boven de struik - zeker in de aanloopperiode na aanplant - beslist noodzakelijk is. Niet in de laatste plaats is de grond uiterst belangrijk. Een rododendron groeit het beste op een heel humusrijke, lichtzure grond. Tegenwoordig is er een grondmengsel voor ericaceeën kant en klaar te koop. Verrijk de grond regelmatig zolang je een rododendron hebt met dit grondmengsel of meng tuinturf door de bovenlaag heen.

Als een rododendron het goed naar de zin heeft, ziet het blad er het hele jaar mooi groen uit. Van sommige rododendrons is het blad op zich een attractie om te zien. Vochtgehalte in de grond en luchtvochtigheid spelen een grote rol in het wel of niet slagen van een beplanting met rododendrons. Bedekking van de bodem tegen uitdrogen is zoals gezegd belangrijk en om de luchtvochtigheid rondom de struik te bevorderen levert beplanting met andere laagblijvende planten daar een goede bijdrage aan. Varensoorten, lelies, *Geranium macrorrhizum*, dovenetel of longkruid of gevlekt longkruid zijn bijvoorbeeld planten die goed in combinatie met rododendron kunnen groeien.

Een klein- of laagblijvende rododendron hoeft niet te worden gesnoeid om de bloei er goed in te houden. Verjongen van de struik, eens in de vier tot vijf jaar kan geen kwaad. In dat geval worden direct na de bloei de scheuten zo laag mogelijk tot boven een blad of bladpaar teruggeknipt.

De hier getoonde laagblijvende rododendrons zijn maar een fractie uit het omvangrijke sortiment. Ze bloeien allemaal vanaf half april tot ongeveer half mei.

Symphoricarpos 'Mother of Pearl'(m)

Gebruik

De struik kan worden gebruikt als solitair, maar ook is het een prima dekheester onder hogere struiken en bomen. Vooral op plaatsen waar spaarzaam licht kan komen, is een sneeuwbes goed te gebruiken. Daarnaast is het een prima, probleemloze struik (*Symphoricarpos x chenaultii* en *Symphoricarpos x doorenbosii*) om als haagje te gebruiken; zowel losgroeïend als ook in vorm geknipt. Gedurende het groeiseizoen kan de haag in vorm worden geknipt. Het enige nadeel is, dat er dan minder bessen aan komen.

Sommigen vinden de sneeuwbes een ordinaire struik. Dat kan te maken hebben met het feit, dat deze struik op vrijwel alle gronden kan groeien. In openbare beplantingen wordt de sneeuwbes regelmatig gebruikt, omdat hij tegen een stootje kan. Van de sneeuwbes zijn er diverse soorten en variëteiten.

Vanaf de nazomer tot de eerste nachtvorst heeft een sneeuwbes tuien met witte bessen

Het opvallendste aan de struik zijn de bessen. Er zijn er met zuiver witte bessen of ook met bessen met een parelmoerroze gloed. Een sneeuwbes is uitermate goed bestand tegen luchtverontreiniging, gemakkelijk in onderhoud en groeit overal wel.

De sneeuwbes behoort tot de familie van de kamperfoelieachtigen (Caprifoliaceae), een familie, waartoe bijvoorbeeld ook de liaanachtige [kamperfoelie](#) en *Viburnum* behoren. Vrijwel alle soorten sneeuwbes hebben hun oorsprong in de Verenigde Staten van Amerika vanaf de oostzijde van de Rocky Mountains tot ver in het oosten van Canada.

De sneeuwbes wordt plaatselijk ook wel klapbes genoemd: soms plukken kinderen de bessen en trappen er vervolgens op, dan is er een lichte explosie te horen. Het binnenste van de bes bestaat uit een sponzige substantie, waarin de kleine holten gevuld zijn met lucht. Door samenpersen ontsnapt de lucht uit het gesloten omhulsel, hetgeen de knal veroorzaakt.

Om bessen te krijgen moet de struik ook bloeien. De bloei is onopvallend. In het voorjaar zijn er kleine, witte of roze klokvormige bloemen, in de nazomer gevolgd door de witte, bolvormige bessen. Zodra de eerste nachtvorsten zijn geweest, vallen de bessen af en verslijmen. Hierbij komt het zaad vrij. Ondanks de zaden vermeerdert een sneeuwbes zichzelf hoofdzakelijk door worteluitlopers. Commercieel wordt de sneeuwbes in het najaar vermeerdert uit houtstek.

Snoeien

Een sneeuwbes wordt niet elk jaar gesnoeid. Eens per drie tot vier jaar worden alle scheuten halverwege de winter tot tien centimeter boven de grond afgesnoeid. De sneeuwbes loopt in het voorjaar vlot weer uit.

